

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ

Акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» у Національному університеті «Києво-Могилянська академія»

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 783-л від «21» травня 2018 року «Про проведення акредитаційної експертизи», відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», Наказу МОН від 14 січня 2002 року № 16, «Державних вимог до акредитації напрямку підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», затвердженими наказом МОН молодь спорт України від 13 червня 2012 року № 689 та керуючись Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», експертна комісія Міністерства освіти і науки України у складі:

Голова комісії

Карпенко Іван Васильович,

декан філософського факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доктор філософських наук, професор

Член комісії

Марченко Олексій Васильович,

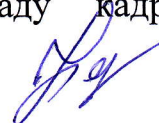
завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, доктор філософських наук, професор

у період з 29 травня по 31 травня 2018 року включно, безпосередньо у навчальному закладі розглянула подану Національним університетом «Києво-Могилянська академія» акредитаційну справу та провела експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності цього вищого навчального закладу державним вимогам щодо чергової акредитації підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки».

Акредитаційна експертиза проведена за такими напрямками:

- підтвердження достовірності інформації, поданої Національним університетом «Києво-Могилянська академія» до МОН у зв'язку з проведенням чергової акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки»;
- підтвердження відповідності встановленим законодавством вимогам щодо якісного складу кадрового забезпечення

Голова комісії

Карпенко І. В.

підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», науково-методичного рівня та підвищення кваліфікації викладачів, забезпечення базових вимог до чисельності кадрового складу, рівня науково-дослідної діяльності випускової кафедри філософії та релігієзнавства Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

- виявлення повноти навчально-методичного забезпечення, рівня забезпеченості навчальними підручниками, посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою, використання новітніх комп'ютерних технологій;
- підтвердження відповідності нормативам щодо матеріально-технічного й інформаційного забезпечення напрямку підготовки, що акредитується.

Висновки експертів підготовлені на основі вивчення відповідних документів, що регламентують діяльність Національного університету «Києво-Могилянська академія», навчально-методичної документації з підготовки бакалаврів.

Експертна комісія вважає, що інформація, подана до Міністерства освіти і науки України Національним університетом «Києво-Могилянська академія» є достовірною.

За підсумками перевірки й оцінювання експертна комісія констатує наступне:

Розділ 1. Загальна характеристика навчального закладу і напрямку підготовки

Національний університет «Києво-Могилянська академія» – спадкоємець одного з найстаріших вищих навчальних закладів України і Центрально-Східної Європи, першого офіційно визнаного у східнослов'янському світі – Києво-Могилянської Академії. Заснована 15 жовтня 1615 року, як школа для дітей усіх станів на кошти, відписані знатною киянкою Галшкою Гулевичівною, у 1658 році офіційно набула юридичних прав вищої школи і титулу «академія» за Гадяцькою угодою. У 1817 році Києво-Могилянська академія була перетворена на Київську Духовну семінарію, яка проіснувала два роки, а в 1819 році відбулося відкриття Київської духовної академії на території та в приміщеннях Києво-Могилянської Академії. Остаточо навчальний заклад припинив своє існування у 1918 році.

Офіційне відродження Києво-Могилянської академії як сучасного університету почалося зі здобуттям Україною незалежності. У 1991 році розпорядженням Голови Верховної Ради України Києво-Могилянська академія відроджена як університет «Києво-Могилянська академія», а з 1994 року указом Президента України названий Національний університет «Києво-Могилянська академія».

Голова комісії

Карпенко І. В.

Як державний заклад освіти НаУКМА провадить свою діяльність відповідно до Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів України, Статуту НаУКМА, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2016 року № 1589.

Декретом Кабінету Міністрів України Національному університету «Києво-Могилянська академія» було передано в безоплатне безстрокове користування будівлі та споруди, які перебувають у загальнодержавній власності і розташовані на його історичній території. НаУКМА використовує передане майно в освітніх цілях у межах, визначених його статутом, без зміни форми власності та утримує його за рахунок коштів Університету.

З дня свого відродження Університет, спираючись на вітчизняні традиції й здобутки міжнародного досвіду, активно розбудовує інноваційну модель вищої освіти в Україні, інтегровану у світову систему. Головна мета університету – стати таким навчально-виховним і науковим закладом, творчим об'єднанням, де б індивідуальна та спільна діяльність співробітників і студентів ґрунтувалась на засадах гуманізму, і була спрямована на розвиток особистості як найвищої людської цінності, забезпечувала наукову, загальнокультурну і практичну підготовку спеціалістів вищої кваліфікації та формування інтелектуального потенціалу суспільства.

Своє призначення НаУКМА реалізує через:

- впровадження збалансованих між собою і зіпертих на передовий досвід бакалаврських, магістерських і докторських програм;
- органічне поєднання навчання з науково-дослідною роботою;
- орієнтацію на міжнародні стандарти фундаментальних навчальних курсів, що дають широку освіту, виховують культуру мислення і дозволяють випускникові гнучко реагувати на динамічні зміни на ринку праці;
- створення високодуховного середовища;
- творче використання міжнародних здобутків організації освітнього процесу, сучасних освітніх технологій.

Основним освітнім принципом НаУКМА є концепція вільного творчого навчання (Liberal Arts Education), яка ґрунтується на визнанні цінностей демократичного суспільства й передбачає участь студента у формуванні свого навчального плану, вибір студентом навчальних дисциплін, сертифікатних програм та програми MINOR, перенесення центру ваги в навчанні з аудиторії на самостійну роботу студента.

Як багатопрофільний вищий заклад освіти НаУКМА здійснює:

- на основі повної загальної середньої освіти підготовку фахівців з широкого спектру спеціальностей за освітніми, освітньо-науковими програмами бакалаврів, магістрів і аспірантів;
- надає допомогу вступникам на підготовчих курсах.

Освітню діяльність НаУКМА здійснює за державним замовленням і за договором про надання освітніх послуг з юридичними та фізичними особами. Мовою навчання є українська й англійська. Починаючи з третього року навчання, студент може поглиблювати знання англійської мови за профілем своєї спеціальності або обрати для вивчення ще одну іноземну мову: німецьку, французьку, польську, чеську, турецьку, японську тощо.

В університеті вперше в Україні було запроваджено кредитно-рейтингову систему оцінювання знань з навчальних дисциплін, що дало змогу плідно співпрацювати із закордонними закладами освіти в плані обміну студентами.

Національний університет «Києво-Могилянська академія» – освітня інституція, авторитетна як в Україні, так і за кордоном. Мета НаУКМА – надавати сучасну освіту шляхом вільного творчого навчання та здійснення наукової діяльності відповідно до суспільних потреб, зумовлених розвитком української держави науки, економіки та культури, а також глобальними процесами розвитку людської цивілізації. Інновації та досвід НаУКМА широко вивчаються і запроваджуються в українських закладах вищої освіти.

Національний університет «Києво-Могилянська академія» сьогодні – це:

- історичне поєднання західної та української моделей освіти;
- глибокі науково-освітні та культурні традиції;
- можливості для самовираження, самореалізації кожного могилянця;
- активне застосування елементів системи вільного творчого навчання (Liberal Arts Education);
- можливість отримати додаткову спеціалізацію за програмами MINOR;
- широкий спектр курсів вільного вибору та сертифікатних програм;
- можливість вивчення декількох іноземних мов;
- можливість продовження освіти на магістерських програмах за іншою спеціальністю;
- семестрова структура навчального року;
- система оцінювання знань за шкалою ЄКТС.

У 2005 році, на окреме запрошення Асоціації Європейських університетів, НаУКМА підписав Magna Charta і став індивідуальним повноправним членом Асоціації Європейських університетів – представницької організації європейських університетів і національних рад ректорів, яка є основним голосом громади вищої європейської освіти в Європі.

НаУКМА першим серед закладів вищої освіти України:

- розробив і впровадив дворічні магістерські програми, створені з урахуванням найкращих здобутків європейської та американської систем вищої освіти;
- розробив і впровадив нові для вітчизняної освіти програми підготовки фахівців з економічної теорії, соціальної роботи,

менеджменту в охороні здоров'я, а також надав інноваційного формату іншим програмам – (філологія, журналістика тощо).

У 2006 році розробкою докторських (Ph.D.) програм першим приєднався до реформування третього циклу освіти, передбаченого Болонськими деклараціями.

НаУКМА співпрацює зі 142-ма університетами 35 країн світу. Більшість студентів-могилянців бере участь у міжнародних проектах: літніх школах, конференціях, стажуванні тощо. В університеті діють спільні навчальні програми з закордонними університетами, які дозволяють отримати два дипломи – НаУКМА та університету-партнера програми.

НаУКМА є членом Асоціації Європейських Університетів; Асоціації університетів країн чорноморського регіону; Міжнародної асоціації президентів університетів (IAUP); Європейської асоціації міжнародної освіти (EAIE), а також підписантом Великої Хартії Університетів.

Один з наріжних принципів НаУКМА – нульова толерантність до корупції та плагіату, високі вимоги щодо академічної доброчесності. Інноваційна система освіти та велика увага до якості освіти – запорука того, що НаУКМА заслужено вважається одним із найпрестижніших вишів держави, а його випускники користуються стабільно високим попитом на ринку праці.

Підтвердженням цьому є рейтинги (дані за 2017 р.):

- Сім випускниць НаУКМА увійшли до рейтингу «ТОП-100 найуспішніших жінок України» авторитетного журналу «Новое время»;
- Києво-Могилянська академія очолила рейтинг «Вибір випускників 2016-го року: кількість та якість» від аналітичного центру CEDOS;
- Могилянка – у трійці лідерів рейтингу ВНЗ «Топ-50 вишів України за оцінками працедавців» від журналу «Фокус»;
- НаУКМА вдруге очолив рейтинг університетів, які готують IT-фахівців, за даними провідного порталу про навчання та роботу у сфері інформаційних технологій DOU;
- Шість випускників Могилянки увійшли до рейтингу «ТОП-100 кращих юристів України».

Університет має IV – найвищий – рівень акредитації. На 6 факультетах, у Докторській школі та аспірантурі навчаються більше 4 тис. студентів, докторантів та аспірантів. У НаУКМА діють 22 бакалаврські та 27 магістерських програм, а також 15 ліцензованих освітньо-наукових та 8 експериментальних PhD-програм. 73% викладачів НаУКМА мають ступінь доктора та кандидата наук; переважна їх більшість мають досвід навчання, стажування чи викладання за кордоном.

Згідно Стратегії розвитку НаУКМА на 2015-2025 р. р., університет розбудовується як науково-освітній центр, тому дослідження та наукова робота складають найзначнішу частину могилянського життя. 33 кафедри, 31 науковий центр та лабораторія, понад 3000 вибіркового курсів дозволяють кожному студенту визначитися з колом своїх наукових інтересів і

Голова комісії

Карпенко І. В.

максимально повно реалізувати їх. Конкретні показники діяльності НаУКМА відображено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

**Загальні показники
Національного університету «Києво-Могилянська академія»**

№ з/п	Показники діяльності	Кількісні параметри	
		Денна (очна) форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Ліцензований обсяг вищого навчального закладу (осіб)	2706	0
	у т.ч. за освітніми ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями):		
	- бакалавр (осіб)	1235	0
	- спеціаліст (осіб)	30	0
	- магістр (осіб)	865	0
2.	- доктор філософії (осіб)	576	0
	Кількість студентів, аспірантів разом:	4066	0
	- студентів (осіб)	3963	
	- аспірантів (осіб)	103	
	у т.ч. за формами навчання:		
	- денна (очна) (осіб)	4066	0
	- вечірня (осіб)	0	0
3.	- заочна, дистанційна (осіб)	0	0
	Кількість навчальних груп (одиниць)	163	0
4.	Кількість напрямів підготовки, за якими здійснюється підготовка фахівців (перелік 2006) (одиниць)	20	0
	Кількість спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців (перелік 2015) (одиниць):	24	0
	у т.ч. кількість освітніх, освітньо-наукових програм (одиниць)	64	0
	у т.ч. за освітніми ступенями:		0
	- бакалавр (одиниць)	22	0
	- магістр (одиниць)	27	0
	- доктор філософії (одиниць)	15	0
5.	Кількість кафедр (предметних (циклових) комісій), (одиниць)	33	
	з них випускових (одиниць):	32	
6.	Кількість факультетів (відділень) (одиниць)	6	
7.	Загальні навчальні площі будівель (кв. м)	57335,7	
	з них:		
	- власні (кв. м)	55608,4	
	- орендовані (кв. м)	1727,3	

Голова комісії

Карпенко І. В.

НаУКМА розпочав здійснювати підготовку бакалаврів за напрямом 0301 – Філософія з 1992 р. У 1998 році рішенням Державної акредитаційної комісії (протокол № 151 від 07.07.1998) спеціальність «Філософія» у НаУКМА було акредитовано (терміном до 01.07.2008) за IV рівнем, а відповідний напрям підготовки бакалаврів – за II рівнем. У 2008 році рішенням Державної акредитаційної комісії (протокол № 72 від 01.07.2008), спеціальність та напрям підготовки «Філософія» у НаУКМА було повторно акредитовано (терміном до 01.07.2018) за IV рівнем (наказ МОН України від 07.07.2008р. №2180-Л). Ліцензійний обсяг прийому студентів на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» – 50 осіб.

У зв'язку з набуттям чинності «Переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719, НаУКМА продовжив підготовку студентів, які вступили до бакалаврату НаУКМА у 2006 р., за напрямом 0301 «Філософія», водночас розпочавши з 2007 р. набір студентів за напрямом 6.020301 «Філософія» в галузі знань 0203 «Гуманітарні науки». У зв'язку з набуттям чинності «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266, НаУКМА продовжив підготовку студентів, які вступили до бакалаврату НаУКМА у 2014 р., за напрямом 6.020301 «Філософія», водночас розпочавши з 2015 р. набір студентів за спеціальністю 033 «Філософія» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки».

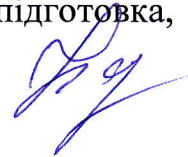
Провідну роль у забезпеченні підготовки фахівців з напрямку «Філософія» у НаУКМА відіграє випускова кафедра філософії та релігієзнавства, що входить до складу факультету гуманітарних наук.

Кафедру філософії та релігієзнавства НаУКМА було створено у 1992 р. з метою:

- забезпечення філософського та релігієзнавчого компонентів нормативного циклу гуманітарних і соціально-економічних дисциплін для студентів НаУКМА всіх напрямів підготовки;
- розробки і впровадження в навчальні плани різних напрямів і спеціальностей вибіркових філософських і релігієзнавчих дисциплін задля поглиблення рівня гуманітарної підготовки студентів НаУКМА;
- розробки і реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та магістрів з напрямку та спеціальності «Філософія».

У своїй діяльності щодо підготовки фахівців-філософів кафедра філософії та релігієзнавства НаУКМА реалізує модель філософської освіти, що спирається на ґрунтовну гуманітарну і професійну підготовку, забезпечуючи всебічне знання студентами історії світової та вітчизняної філософії, сучасної філософської думки, класичних і актуальних філософських першоджерел. Належна мовна підготовка, що реалізується у

Голова комісії

Карпенко І. В.

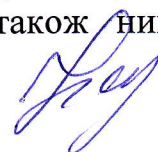
НаУКМА, надає можливість широкого використання у процесі фахової філософської підготовки студентів оригінальних пам'яток світової та вітчизняної філософської думки.

Вагому роль у розбудові та реалізації філософської освіти в НаУКМА відігравали і відіграють провідні фахівці Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України та Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Разом із тим, фахова філософська підготовка у НаУКМА здійснюється з урахуванням і творчим використанням передового досвіду іноземних освітніх інституцій. З метою набуття такого досвіду викладачі кафедри здійснюють стажування в закордонних університетах, беруть активну участь у міжнародних дослідницьких і науково-організаційних проектах. До читання лекцій у НаУКМА систематично залучаються не лише провідні вітчизняні вчені, а й філософи та релігієзнавці інших країн – зокрема, Польщі, Німеччини, Франції, Італії, Австрії, Швейцарії, США, Канади, Ізраїлю тощо.

Неухильному підвищенню рівня фахової філософської освіти у НаУКМА сприяє орієнтація кафедри філософії та релігієзнавства на поєднання навчальної діяльності з науковими студіями, свідченням чого є систематичне проведення наукових семінарів і конференцій (у тому числі – міжнародних), регулярне видання двох фахових наукових збірників «Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство» (з 1996 р., щорічно, з 2018 р. – два рази на рік) та «Магістеріум: Історико-філософські студії» (з 1998 р., раз на два роки), систематична підготовка викладачами кафедри монографій, підручників, наукових статей, в т.ч. у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, успішний захист дисертацій аспірантами і докторантами кафедри, проведення студентських наукових заходів, зокрема міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції «Філософія: нове покоління» (проводиться щорічно, починаючи з 2006 р.).

За 25 років свого існування кафедра філософії та релігієзнавства НаУКМА здобула авторитет не лише як освітній, а й як науковий осередок, відомий далеко за межами України. Цьому чимало сприяла подвижницька діяльність фундатора кафедри – доктора філософських наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Вілена Сергійовича Горського (1931 – 2007), зусиллями якого на базі кафедри сформувалася одна із перших наукових шкіл НаУКМА, зорієнтована передусім на вивчення історії вітчизняної філософської думки. У подальші роки історико-філософська школа НаУКМА, яку очолила доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Марина Леонідівна Ткачук (була завідувачем кафедри у 2007 – 2015 рр., а з 2012 року є деканом факультету гуманітарних наук НаУКМА), перетворилася на потужний осередок студій з історії вітчизняної академічної філософії, теорії та методології історико-філософського пізнання, історії західноєвропейської філософії. Поряд із В. С. Горським та М. Л. Ткачук значна роль у розбудові історико-філософської школи НаУКМА належить також нинішньому завідувачу

Голова комісії

Карпенко І. В.

кафедри доктору філософських наук, професору Вадиму Ігоровичу Менжуліну та іншим досвідченим викладачам та знаним науковцям, чия багаторічна викладацька і наукова діяльність пов'язана з цим підрозділом. Результати активної наукової діяльності кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА систематично запроваджуються у навчальний процес, що позитивно впливає на його якість.

Високий рівень якості підготовки студентів, що вивчають філософію у НаУКМА, приваблює абітурієнтів. Подальші перспективи розвитку освітньої діяльності за спеціальністю «Філософія» кафедра філософії та релігієзнавства пов'язує із:

- запровадженням результатів наукових досліджень у навчальний процес та підготовку науково-педагогічних кадрів;
- оновленням та урізноманітненням змісту як гуманітарної, так і фахової підготовки студентів;
- збільшенням уваги до актуальних теоретичних проблем філософії в навчальному процесі (зокрема, за рахунок поглиблення вивчення методологічних проблем філософського пізнання);
- розширенням та інтенсифікацією форм наукової діяльності студентів;
- збереженням найкращих навчально-методичних напрацювань попередніх років при переході від підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» у галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» (до 2007 р. – 6.030100 «Філософія» у галузі знань 0301 «Гуманітарні науки») до підготовки фахівців за спеціальністю 033 «Філософія» у галузі знань 03 «Гуманітарні науки»;
- забезпеченням безперервності, наступності та ступеневості підготовки на освітніх (бакалаврат і магістеріум) та освітньо-науковому (аспірантура) рівнях вищої освіти.

Висновок: Національний університет «Києво-Могилянська академія» має всі необхідні оригінали установчих документів та правові підстави для продовження здійснення освітньої діяльності з підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» відповідно до чинного законодавства України. Матеріали акредитаційного аналізу за переліком, обсягом та повнотою відповідають державним вимогам щодо акредитації у вищих навчальних закладах.

2. Формування та динаміка змін контингенту студентів напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки»

Абітурієнтами НаУКМА можуть бути громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які проживають на території України на законних підставах та виявили бажання здобути вищу освіту, незалежно від їхнього походження, соціального й майнового стану, расової та національної приналежності, статі, ставлення до релігії та віросповідання, політичних поглядів, роду і характеру занять.

Голова комісії

Карпенко І. В.

Для здобуття ступеня бакалавра в НаУКМА приймаються особи, які мають повну загальну середню освіту або освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста.

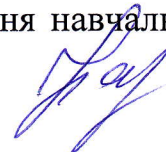
Конкурсний відбір для вступу на перший курс на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання, вступних іспитів або співбесіди (у випадках, що передбачені правилами прийому до НаУКМА). У 2018 році приймаються сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання 2016, 2017 та 2018 років, крім балів з англійської, французької, німецької та іспанської мов. Бали з іноземних мов зараховуються лише з сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання 2018 року. Для конкурсного відбору осіб, які вступають на перший курс для здобуття ступеня бакалавра, зараховуються бали сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання (результати вступних іспитів) з трьох конкурсних предметів. Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в НаУКМА на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти, якщо певний ступінь вищої освіти громадянин здобуває вперше за кошти державного бюджету.

Детальніша інформація щодо вступу до НаУКМА на бакалаврські програми представлена в Правилах прийому до НаУКМА у 2018 році для підготовки фахівців за спеціальностями освітнього ступеня «бакалавр» (http://www.ukma.edu.ua/images/docs/admission/vstup2018/admission_rules_2018_na_ukma.pdf)

З метою підвищення якості підготовки абітурієнтів для вступу на 1-й рік навчання в бакалавраті на всі факультети НаУКМА у 1998 р. було створено Науково-педагогічний центр доуніверситетської підготовки (НПЦ ДП), який функціонує як самоокупний структурний підрозділ університету. Навчання базується на шкільних програмах з урахуванням особливостей освітньої діяльності, вимог до конкурсного відбору в НаУКМА та зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО).

Прийом на бакалаврську програму з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» (з 2016 р. – за спеціальністю 033 «Філософія») відбувається згідно з ліцензованим обсягом, який становить 50 осіб. Попри не дуже високу рейтинговість спеціальності на ринку праці, кількість студентів, що вступають на філософський бакалаврат до НаУКМА, з року в рік залишається стабільно високою і, скажімо, упродовж останніх трьох років складає у середньому 40 студентів на рік. Певне зменшення конкурсу абітурієнтів на держбюджетні місця (від 33,8 заяв на одне держбюджетне місце у 2015 році до 18,24 заяв на одне держбюджетне місце у 2017 році) зумовлене передусім соціально-економічними, соціально-психологічними та демографічними чинниками. Зазначені чинники також істотно впливають на динаміку контингенту студентів з напряму та спеціальності «Філософія». Окрім того, важливим фактором виявляється й природний процес відсіву студентів у процесі навчання через невиконання навчального плану. Не всі

Голова комісії

Карпенко І. В.

вчорашні школярі виявляють здатність адаптуватися до традиційно високої вимогливості викладачів НаУКМА, а також до рейтингової системи оцінювання знань, яка передбачає систематичне навчання студента впродовж кожного триместру і потребує дисциплінованості та наполегливості. Варто також взяти до уваги, що опанування філософського фаху потребує не лише наполегливої роботи, а й здатності до аналітичного, логічного, критичного і системного мислення, яку виявляють далеко не всі студенти. Вперше стикаючись із філософськими дисциплінами лише під час опанування освітньої програми бакалавра, деякі з них поступово усвідомлюють власну неохочість до обраного фаху або відсутність здібностей до філософської діяльності. Цим можна пояснити порівняно високу кількість студентів, яких відраховано за власним бажанням.

Проте, кількість студентів, що вступають до НаУКМА на бакалаврську програму з філософії, з року в рік залишаються стабільними, а усі держбюджетні місця – заповненими в повному обсязі.

На денну форму навчання за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» (з 2016 року за спеціальністю 033 «Філософія») було прийнято у 2015 році – 38 осіб (з них 15 осіб – за держзамовленням), в 2016 році – 44 особи (з них 18 осіб – за держзамовленням), в 2017 році – 40 осіб (з них 14 осіб – за держзамовленням).

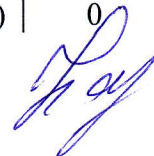
Показники формування та динаміку змін контингенту студентів за напрямом підготовки бакалаврів з філософії у 2015 – 2017 рр. відображено у таблицях 2.1. та 2.2.

Таблиця 2.1.

Показники формування контингенту студентів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» (з 2016 р. – за спеціальністю 033 «Філософія») у галузі знань: 0203 «Гуманітарні науки»

№ п/п	Показник	Роки		
		2015	2016	2017
1.	Ліцензований обсяг підготовки (очна форма)	50	50	50
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)			
	• денна форма	38	44	40
	в т.ч. за держзамовленням:	15	18	14
	• заочна форма	0	0	0
	в т.ч. за держзамовленням	0	0	0
	• нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою	0	0	0
	• таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію	0	0	0
	• зарахованих на пільгових умовах, з якими укладені договори на підготовку	0	0	0
3.	Подано заяв за формами навчання			
	• денна	507	457	310
	• інші форми навчання (вказати, за якою формою)	0	0	0

Голова комісії

Карпенко І. В.

4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення • очна форма • інші форми навчання (вказати, за якою формою)	33,8 0	21,76 0	18,24 0
5.	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на • денну форму • інші форми (вказати, за якою формою)	0 0	0 0	0 0

Таблиця 2.2.

Динаміка змін контингенту студентів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» (з 2016 р. – за спеціальністю 033 «Філософія») у галузі знань: 0203 «Гуманітарні науки»

№ п/п	Назва показника	Роки											
		2015-2016				2016-2017				2017-2018			
		курси				курси				курси			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1.	Всього студентів на спеціальності	38	31	22	24	44	28	30	19	40	27	27	27
2.	Кількість студентів, яких відраховано (всього): в т.ч. – за невиконання навчального плану – за грубі порушення дисципліни – у зв'язку з переведенням до інших ВНЗ – за власним бажанням	10	3	3	0	16	2	2	2	0	1	-	-
	– за невиконання навчального плану	6	1	2	-	11	2	1	1	-	-	-	-
	– за грубі порушення дисципліни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	– у зв'язку з переведенням до інших ВНЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	– за власним бажанням	4	2	1	-	6	-	1	1	-	1	-	-
3.	Кількість студентів, яких переведено: (всього): в т.ч. – на старші курси – на інші спеціальності	-	31	23	24	-	28	29	19	-	27	27	27
	– на старші курси	-	31	23	24	-	28	29	19	-	27	27	27
	– на інші спеціальності	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Кількість студентів, яким надано академічну відпустку	-	-	1	-	1	-	-	1	2	-	-	1
5.	Кількість студентів, яких поновлено на навчанні	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-

Висновок: Експертна комісія вважає, що робота по формуванню контингенту студентів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» відповідає чинним ліцензійним та акредитаційним нормативним вимогам. Контингент студентів відповідає встановленому ліцензованому обсягу.

Голова комісії

Карпенко І. В.

3. Зміст підготовки фахівців

Напрямок підготовки 6.020301 «Філософія», що акредитується, забезпечений навчальним планом, пояснювальною запискою до нього, робочими навчальними планами в галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» освітнього ступеня – бакалавр, затвердженими в установленому порядку.

Підготовка бакалаврів за напрямом 6.020301 «Філософія» у галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» здійснюється у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» згідно з Освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ), Освітньо-професійною програмою (ОПП) підготовки бакалавра філософії та Засобів діагностики якості освіти, розробленими кафедрою філософії та релігієзнавства НаУКМА у відповідності до чинних державних і галузевих нормативних документів і затвердженими Вченою радою НаУКМА (протокол № 13 від 27 березня 2014 року).

Програма підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» розрахована на 4 роки навчання і передбачає опанування нормативними і вибірковими навчальними дисциплінами в обсязі 240 кредитів ЄКТС. Кількість кредитів з нормативних дисциплін становить 170,0 кредитів ЄКТС, з дисциплін професійної та практичної підготовки – 38 кредитів ЄКТС, з дисциплін вільного вибору – 24,5 кредитів ЄКТС. Поряд із нормативними та вибірковими навчальними дисциплінами важливими складовими освітньо-професійної підготовки бакалаврів за напрямом 6.020301 «Філософія» є практики (музейна (ознайомча) та дослідницька) опанування яких передбачає 4,0 кредити ЄКТС та державна атестація (складання комплексного державного екзамену), що складає 7,5 кредитів ЄКТС. Це відповідає нормативним документам Міністерства освіти і науки України.

Розрахунок обсягу годин на опанування бакалаврської програми НаУКМА за напрямом 6.020301 «Філософія» на 2017–2018 навчальний рік відображено у наступній таблиці:

		Кредитів *	Годин
1.	Нормативні навчальні дисципліни та практика	170,0	6120,0
1.1.	Цикл професійної підготовки	166,0	5976,0
1.2.	Цикл практичної підготовки	4,0	144,0
2.	Вибіркові навчальні дисципліни та практика	62,5	2250,0
2.1.	Цикл професійної та практичної підготовки	38,0	1368,0
2.2.	Цикл дисциплін вільного вибору студента	24,5	882,0
3.	Державна атестація	7,5	270,0
	РАЗОМ	240,0	8640,0

*Один кредит відповідає 36 академічним годинам.

Голова комісії

Карпенко І. В.

У зв'язку із набуттям чинності «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266, НаУКМА продовжив підготовку студентів, які вступили до бакалаврату НаУКМА у 2014 р., за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» у галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», водночас розпочавши з 2016 р. набір студентів за спеціальністю 033 «Філософія» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки». Відповідно до вимог, що містяться у Законі України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р.), кафедрою філософії та релігієзнавства було розроблено «Освітню програму першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» за спеціальністю 033 «Філософія» у галузі знань 03 «Гуманітарні науки» (Ухвала Вченої ради НаУКМА, протокол № 12 від 29 вересня 2016 року).

Відповідно до чинних державних і галузевих нормативних документів кафедрою філософії та релігієзнавства Національного університету «Києво-Могилянська академія» було розроблено «Засоби діагностики якості освіти» (схвалено рішенням Вченої ради НаУКМА від 26 січня 2017 року, протокол №2). Засоби діагностики якості підготовки бакалаврів визначають рівень сформованості професійної компетентності та уніфікують зміст і форму державної атестації.

Освітня програма підготовки бакалаврів за спеціальністю 033 «Філософія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» в НаУКМА розрахована на 3 роки 10 місяців навчання і передбачає опанування нормативними і вибірковими навчальними дисциплінами в обсязі 240 кредитів ЄКТС. У відповідності до нових вимог щодо навантаження одного навчального року за денною формою навчання та обсягу одного кредиту ЄКТС у годинах, що містяться у пункті 14 Розділу I Закону України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р.), кількість нормативних дисциплін становить 150,0 кредитів ЄКТС, дисциплін професійної та практичної підготовки – 50 кредитів ЄКТС, дисциплін вільного вибору – 25 кредитів ЄКТС. Поряд із нормативними та вибірковими навчальними дисциплінами важливими складовими освітньої підготовки бакалаврів за спеціальністю «Філософія» є практики (музейна (ознайомча) та дослідницька) та державна атестація (захист кваліфікаційної роботи та складання комплексного державного екзамену), що складає в сумі 15 кредитів ЄКТС. Згідно з цією програмою, було розроблено перспективний навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю 033 «Філософія» у галузі знань 03 «Гуманітарні науки» (Ухвала Вченої ради НаУКМА, протокол № 11 від 26 грудня 2017 р.).

Розрахунок обсягу годин на опанування бакалаврської програми за спеціальністю 033 «Філософія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» на 2018–2019 навчальний рік відображено у наступній таблиці:

		Кредитів *	Годин
1.	Нормативні навчальні дисципліни та практика	150,0	4500,0
1.1.	Нормативні навчальні дисциплін	144,0	4320,0
1.2.	Практика	6,0	180,0
2.	Вибіркові навчальні дисципліни та практика	75,0	2250,0
2.1.	Дисципліни професійної та практичної підготовки	50,0	1500,0
2.2.	Дисципліни вільного вибору студента	25,0	750,0
3.	Державна атестація	15,0	450,0
	РАЗОМ	240,0	7200,0

*Один кредит відповідає 30 академічним годинам.

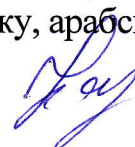
Перелік і обсяг нормативних і вибіркового дисциплін, послідовність їхнього вивчення, форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, кількість годин самостійної роботи, графік навчального процесу, форми та засоби підсумкового контролю відображені в обох навчальних планах підготовки бакалаврів (як звітного, так і перспективного), розроблених кафедрою філософії та релігієзнавства НаУКМА у відповідності до державних і галузевих нормативних документів.

Усі дисципліни, що передбачені навчальним планом підготовки бакалаврів, забезпечені навчально-методичними комплексами, що складаються з навчальної та робочої навчальної програм, планів семінарських занять, завдань для самостійної роботи студентів, а також відповідними методичними і дидактичними матеріалами. Програми навчальних дисциплін узгоджені між собою, що забезпечує реалізацію безперервності, наступності та ступеневості підготовки фахівців.

Специфіка фахової підготовки з філософії у НаУКМА зумовлена загальними особливостями навчального процесу в університеті, до яких належить, зокрема, надання студенту можливості:

- самостійно формувати індивідуальний навчальний план у вибірковій частині;
- отримати додаткову спеціалізацію або опанувати сертифікатну програму;
- прослухати оригінальні фахові авторські курси, зокрема у провідних вітчизняних і зарубіжних науковців;
- поглибити рівень освіти шляхом вивчення дисциплін інших напрямів підготовки (дисципліни вільного вибору);
- опанувати одну з класичних мов, одну або кілька слов'янських мов (польська, чеська, хорватська, болгарська), одну або кілька мов країн Євросоюзу, а також (за бажанням) китайську, арабську, іврит тощо;

Голова комісії

Карпенко І. В.

- мати широкі можливості для набуття досвіду наукової роботи (виступи на конференціях, публікації у фахових виданнях тощо).
- пройти весь освітній цикл у НаУКМА: від бакалаврату до захисту дисертаційного дослідження.

Опанування бакалаврського рівня філософської освіти в НаУКМА передбачає не лише здобуття фахових теоретичних знань та вміння здійснювати академічні студії у галузі філософії, а й набуття широкої соціально-гуманітарної освіченості, а також оволодіння навичками самостійного критичного мислення та написання текстів, розвиток аналітичних здібностей, ораторської майстерності, здатності до комунікації, творчої та організаційної діяльності тощо. Сягнути цієї мети вдається завдяки тематичній широті, взаємопов'язаності та взаємодоповнюваності представлених у навчальному плані нормативних і вибіркового навчальних дисциплін.

Як доповнення до обраної бакалаврської програми з філософії, студентам пропонуються програми додаткової спеціалізації, зокрема сертифікатна програма з «Релігієзнавства», а також низка інших сертифікатних програм («Перекладознавство», «Історія дипломатії», «Теорія і методика зв'язків з громадськістю», «Психологія особистого розвитку» тощо), що пропонуються іншими кафедрами НаУКМА. Ці додаткові програми дозволяють студентам ефективно використати залікові бали за обрані курси, передбачені бакалаврськими програмами, сконцентрувавши зусилля на додатковому напрямі освіти, що може суттєво поліпшити перспективи їх подальшого навчання і майбутнього працевлаштування. Загальний обсяг сертифікатної програми «Релігієзнавство» – 25 кредитів ЄКТС (750 годин), з них: нормативні дисципліни – 15 кредитів ЄКТС; вибіркові дисципліни – 10 кредити ЄКТС. Студенти, які повністю виконали навчальний план сертифікатної програми «Релігієзнавство», отримують відповідне свідоцтво (сертифікат НаУКМА). Викладання дисциплін, передбачених навчальним планом програми, здійснюється висококваліфікованими фахівцями кафедри філософії та релігієзнавства, які спеціалізуються у царині релігієзнавства.

Отже, отримання кваліфікації бакалавра філософії є надійною основою не лише для фахового вдосконалення та поглибленої спеціалізації в НаУКМА на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія», а й для продовження освіти на інших магістерських програмах гуманітарного та суспільствознавчого спрямування, а також для практичної діяльності в багатьох інших сферах.

Висновок: Експертна комісія відзначає, що зміст підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» відповідає державним вимогам до ліцензування та акредитації й регламентується необхідною документацією, затвердженою в установленому порядку.

Голова комісії

Карпенко І. В.

4. Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Підготовка бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» визначається Освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ), Освітньо-професійною програмою (ОПП) та навчальним планом.

Навчальний план підготовки бакалаврів визначає організацію та графік навчального процесу, регламентує перелік і обсяг нормативних і вибіркових дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, форми та засоби підсумкового контролю. Рівень виконання навчального плану становить 100%. Організація навчального процесу здійснюється згідно з графіком-календарем навчального процесу та розкладом занять, які своєчасно розробляються на основі робочого навчального плану.

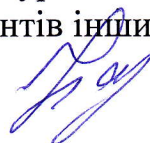
Забезпеченість навчально-методичними комплексами та робочими тематичними планами з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» становить 100%. Кафедра філософії та релігієзнавства систематично дбає про поліпшення якості програм і робочих програм навчальних дисциплін, щорічно обговорює і затверджує їх на засіданнях кафедри, а також забезпечує їх стовідсоткову доступність студентам через електронну мережу бібліотеки НаУКМА.

Основними формами організації навчання у НаУКМА є аудиторні заняття, самостійна робота студентів, практична підготовка, поточні й підсумкові контрольні заходи.

Методичне забезпечення навчального процесу знаходиться на належному рівні, про що свідчить повна забезпеченість необхідними дидактичними і методичними матеріалами, підготовленими викладачами, зокрема підручниками і навчальними посібниками, методичними матеріалами, текстами і презентаціями лекцій, методичними рекомендаціями для самостійної роботи студентів, контрольними завданнями, тестовими завданнями, переліками рекомендованої літератури, практикумами. Ці матеріали (у тому числі, в електронному вигляді) доступні для студентів у фондах бібліотеки НаУКМА та бібліотек кафедр, задіяних у викладанні дисциплін навчального плану. Навчальні програми з кожної дисципліни також містять необхідні бібліографічні відомості, що дозволяють студентам ознайомитись з дотичними індивідуальними та колективними монографіями, перекладними науковими працями тощо, частково або стовідсотково наявними у бібліотеці НаУКМА, а частково – в інших центральних бібліотеках Києва (якими широко користуються слухачі НаУКМА).

Значна частина дисциплін, передбачених навчальними планами підготовки бакалаврів з напрямку 6.020301 «Філософія», забезпечена підручниками і навчальними посібниками, довідково-енциклопедичними виданнями, опублікованими викладачами курсів і рекомендованими Міністерством освіти і науки України для студентів інших вищих навчальних

Голова комісії

Карпенко І. В.

закладів. Кількість навчальних посібників і підручників, довідково-енциклопедичних видань, підготовлених викладачами кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА, на сьогодні становить 23.

Навчальні посібники і підручники, опубліковані викладачами кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА

1. *Богачов А. Л.* Філософська герменевтика: Навчальний посібник. – К. : Курс, 2006. – 406 с.
2. *Головащенко С. І.* Біблієзнавство: Вступний курс: Навчальний посібник. – К. : Либідь, 2001. – 496 с.
3. *Головащенко С. І.* Історія християнства: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К. : Либідь, 1999. – 352 с.
4. *Горський В. С.* Історія української філософії: Навчальний посібник. – К. : Наукова думка, 1996 (чотири перевидання).
5. *Горський В. С., Кислюк К. В.* Історія української філософії: підручник. – К. : Либідь, 2004. – 488 с.
6. *Гусев В. І.* Вступ до метафізики: Навчальний посібник. – К. : Либідь, 2004. – 488 с.
7. *Гусев В. І.* Західна філософія Нового часу XVII – XVIII ст.: підручник. – К. : Либідь, 1998. – 368 с. (2-ге видання – К., 2000).
8. *Гусев В. І.* Історія західноєвропейської філософії XV – XVII ст.: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К. : Либідь, 1994. – 254 с.
9. *Гусев В. І.* Філософія доби Відродження: навчальний посібник. – К. : Університет «Києво-Могилянська академія», 1993. – 91 с.
10. *Єрмоленко А. М.* Комунікативна практична філософія. – К. : Лібра, 1999 (2-ге вид. – 2002). – 488 с.
11. *Кебуладзе В. І.* Феноменологія. – К. : «ППС-2002», 2005. – 120 с.
12. Київська духовна академія в іменах, 1819-1924 : у 2-х т. : [енциклопедія / упоряд. і наук. ред. *Ткачук М. Л.* ; відп. ред. Брюховецький В. С.] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. академія". – Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2015–2016. – Т. 1 : А-К. – 740 с. – Т. 2 : Л-Я. – 1002 с. – Присвячено 400-літтю Києво-Могилянської академії.
13. *Лисий І. Я.* Методичний посібник з науково-дослідницької практики. Вид. 3-є, доповнене. / І. Я. Лисий. – К. : НаУКМА, 2015. – 58 с.
14. *Лютій Т. В.* Навчально-методичний посібник з курсу «Теорії масової культури» для студентів бакалаврату факультету гуманітарних наук, напрям «Філософія». – К. : НаУКМА, 2011. – 20 с.
15. *Лютій Т. В.* Навчально-методичний посібник з курсу «Європейський нігілізм» для студентів бакалаврату факультету гуманітарних наук, напрям «Філософія». – К. : НаУКМА, 2011. – 20 с.
16. *Малахов В. А.* Етика : курс лекцій / Віктор Малахов. – Острог : Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2014. – 212 с.

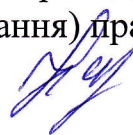
17. *Менжулін В. І.* Навчально-методичний посібник з курсу "Аналітика міфу". – К. : НаУКМА, 2005. – 48 с.
18. *Менжулін В. І.* Навчально-методичний посібник з курсу "Історико-філософська біографістика" / Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.", Ф-т гуманіт. наук, Каф. філософії та релігієзнавства. – К. : [б. в.], 2013. – 45 с.
19. *Мінаков М. А.* Філософія історії : навч.-метод. посібник з курсу для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», спеціальність 6.020301 «Філософія». – К. : НаУКМА, 2014. – 88 с.
20. *Мінаков М. А.* Критична філософія Іммануїла Канта : навч.-метод. посібник з курсу для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», спеціальність 8.02030101 – філософія. – К. : НаУКМА, 2014. – 52 с.
21. *Тихолаз А. Г.* Геракліт: Навчальний посібник з давньогрецької філософії. – К. : Абрис, 1995. – 160 с.
22. Філософська думка в Україні: біобібліографічний словник / Авт. кол.: *В. С. Горський, М. Л. Ткачук, В. М. Ничик* та ін. – К. : Унів. Видавництво «Пульсари», 2002. – 244 с.
23. *Ящук Т. І.* Філософія історії: курс лекцій: навчальний посібник. – К. : Либідь, 2004.

Важливу роль у фаховій підготовці бакалаврів філософії НаУКМА відіграє виконання курсових робіт студентами I, II та III років навчання, яке передбачає закріплення, поглиблення та узагальнення знань, отриманих студентами за час навчання, їхнє застосування до вирішення конкретного фахового завдання, а також оволодіння навичками дослідницької роботи з першоджерелами та прищеплення навичок науково-пошукової діяльності.

Студенти першого року навчання виконують курсові роботи з дисципліни «Антична філософія», студенти другого року навчання виконують курсові роботи з дисципліни «Історія християнства», а третього року навчання – з дисципліни «Філософська антропологія». Кафедра філософії та релігієзнавства забезпечує висококваліфіковане керівництво курсовими роботами студентів (керівництво курсовими роботами здійснюють викладачі, які читають відповідні дисципліни: «Антична філософія» – к.ф.н. А. Г. Тихолаз, «Історія християнства» – д.ф.н. С. І. Головащенко, «Філософська антропологія» – к.ф.н. В. П. Козловський), а також надає їм необхідні методичні матеріали щодо їхньої підготовки. З цією метою кафедрою філософії та релігієзнавства розроблені та затверджені вимоги до змісту й оформлення курсових робіт, а також укладена їхня орієнтовна тематика. Захист курсових робіт проводиться на засіданні кафедри.

Важливим компонентом нормативної частини підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» є практична підготовка студентів. Упродовж додаткового періоду весняного семестру (травень – червень) студенти проходять дослідницьку (1 рік навчання) та музейну (ознайомчу) (2 рік навчання) практики.

Голова комісії

Карпенко І. В.

Музейна (ознайомча) практика передбачає ознайомлення студентів з культурно-історичним надбанням людства, представленим в експозиційних та фондowych колекціях різних за профілем музеїв, формування ціннісних орієнтирів, виховання музейної культури і поваги до пам'яток історії та культури.

Дослідницька практика має на меті ознайомлення студентів з особливостями дослідницько-пошукової діяльності філософа та формування навичок такої діяльності, зокрема навичок роботи з філософським текстом, здійснення бібліографічного пошуку, складання бібліографічного апарату, правильного оформлення наукової праці, редагування та рецензування філософського тексту, участі у наукових дискусіях тощо. З цією метою в рамках практики студенти готують і оголошують наукові доповіді з обраної теми, беруть участь в обговоренні доповідей колег, готують рецензії на філософські праці, редагують філософські тексти, знайомляться з науковою роботою філософських осередків і видавничою діяльністю в галузі філософії.

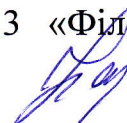
Програми практик, що пропонуються студентам містять графік проходження практики, методичні рекомендації щодо виконання обов'язкових та індивідуальних завдань, критерії оцінювання.

Контрольні заходи щодо перевірки та оцінювання якості знань і умінь, набутих у процесі навчання у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» включають поточний, проміжний (модульний) та підсумковий контроль. Всі види контролю в повній мірі забезпечені методичними розробками: комплексні контрольні завдання, поточні і підсумкові тести, екзаменаційні білети, пакети комплексних контрольних робіт.

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за рейтинговою (стобальною) системою і паралельно чотирибальною шкалою. Кафедрою філософії та релігієзнавства розроблені та затверджені спеціальні критерії перевірки та оцінювання фахових знань студентів з конкретної навчальної дисципліни.

Вимоги до державної атестації випускників бакалаврської програми за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» містяться у розроблених кафедрою філософії та релігієзнавства НаУКМА «Засобах діагностики якості освіти» (Ухвала Вченої ради НаУКМА, протокол №13 від 27 березня 2014 року). Формою державної атестації випускників бакалаврату за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» у НаУКМА визначено складання комплексного державного екзамену. Відповідно до змін, внесених до навчального плану підготовки бакалаврів з філософії з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII (прийнятого Верховною радою України 1 липня 2014 року), для студентів, що почали вступати до НаУКМА на бакалаврську програму з філософії з 2016 року, визначено такі форми державної атестації: складання комплексного державного екзамену та захист випускної кваліфікаційної роботи. Вимоги до державної атестації випускників бакалаврської програми за спеціальністю 033 «Філософія» містяться у

Голова комісії

Карпенко І. В.

розроблених з цією метою кафедрою філософії та релігієзнавства НаУКМА «Засобах діагностики якості освіти» (Ухвала Вченої ради НаУКМА, протокол №2 від 26 січня 2017 року).

Складання державного екзамену має на меті комплексну перевірку знань студентів з дисциплін, передбачених навчальним планом. Кафедрою філософії та релігієзнавства НаУКМА розроблено перелік питань, винесених на державний екзамен, який охоплює основні фахові дисципліни, засвоєні під час навчання. Для підготовки студентів до комплексного державного екзамену у навчальному плані передбачено викладання оглядових лекцій, які проводяться згідно календарного графіку навчального процесу. Умовою допуску студента до комплексного державного екзамену є виконання ним навчального плану в повному обсязі.

Одним із важливих напрямів виховної роботи НаУКМА є сприяння розвитку студентського самоврядування.

Головним органом студентського самоврядування у НаУКМА є Студентська колегія – колегіальний виборний орган студентського самоврядування, що представляє і захищає інтереси всіх студентів НаУКМА. Студентські представники є також членами Академічної конференції, входять до Вченої ради університету, Рад факультетів, Житлової комісії, Стипендіальної комісії, Оргкомітетів з проведення загально університетських заходів, Художньої ради тощо.

Формування науково-дослідницьких студентських осередків відбувається під патронатом кафедр, наукових центрів та провідних науковців, які скеровують діяльність цих об'єднань відповідно до сучасних тенденцій у відповідній галузі науки. Студенти-філософи НаУКМА беруть активну участь не тільки у діяльності студентських організацій та проектів фахового спрямування (таких, скажімо, як «Сходознавчий гурток», «Клуб філософсько-політичних дискусій», «Філософія: нове покоління»), а й у цілій низці інших студентських об'єднань, співпраця з якими відкриває можливості для міждисциплінарного спілкування (таких, скажімо, як «Клуб ЮНЕСКО», «Наука при каві», «Дебатний клуб», «Клуб ораторського мистецтва», «Клуб інтелектуальних ігор» тощо).

До специфічних форм навчально-виховної роботи кафедри філософії та релігієзнавства належать: публікація кращих студентських статей в фаховому збірнику «Магістеріум НаУКМА. Історико-філософські студії»; залучення студентів до участі в наукових заходах; позааудиторні форми роботи студентів з викладачами; інформування студентів та широкої громадськості про важливі події у житті кафедри на веб-сайті кафедри, а також у соціальних мережах.

Висновок: Комісією перевірено наявність навчальних планів, робочих навчальних планів і програм навчальних дисциплін, що передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» в Національному університеті «Києво-Могилянська академія». Всі види занять за дисциплінами навчального

Голова комісії

Карпенко І. В.

плану, практики та державна атестація на 100% забезпечені власними навчально-методичними розробками випускової кафедри філософії та релігієзнавства та інших кафедр Національного університету «Києво-Могилянська академія» відповідно до вимог чинних нормативів щодо якісної підготовки бакалаврів. Професійний рівень підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» відповідає чинним ліцензійним та акредитаційним вимогам.

5. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Підготовку бакалаврів з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» здійснює висококваліфікований викладацький персонал.

Від початку історії кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА (1992) участь у її діяльності брали і беруть провідні вітчизняні й зарубіжні науковці. У різні роки з лекційними курсами та окремими лекціями виступали такі відомі зарубіжні фахівці, як Поль Рікер та Марк де Лоне (Франція), Вольфганг Рьод, Мірко Вішке та Роланд Піч (Німеччина), Алан Ватт (Велика Британія), Іван Фізер, Хосе Казанова, Ельжбета Матиня та Джеймс Янг (США) Жорж Ніва (Швейцарія), Стефан Симотюк (Польща), Моцех Монід (Ізраїль), Тарас Закидальський, Яков Рабкін та Чарльз Тейлор (Канада) та багато інших.

Тривалий час співробітниками кафедри були відомі українські філософи: академік НАН України Мирослав Попович, професори Вілен Горський, Сергій Кримський, Ігор Бичко, Віктор Малахов, Анатолій Колодний, Сергій Пролєєв. Упродовж багатьох років на кафедрі викладають співробітники Інституту філософії НАН України та філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, зокрема на бакалаврській програмі читають курси доктори філософських наук Сергій Йосипенко («Філософія Григорія Сковороди»), Людмила Филипович («Практичне релігієзнавство», «Неорелігії світу»), Ольга Гомілко («Тваринний світ в сучасному філософському дискурсі», «Філософія музики»), Юрій Завгородній («Сакральна географія і феномен паломництва», «Індійська філософія», «Ведійська релігія. Брагманізм»), Марія Рогожа («Етика»), Лариса Комаха («Логіка», «Некласична логіка») та інші відомі українські науковці.

Загалом у складі кафедри (як у штаті, так й за сумісництвом) працюють 31 співробітників. Кількість штатних викладачів – тринадцять осіб, з яких шість є докторами, а п'ять кандидатами наук. Три штатні викладачі кафедри мають вчене звання професора, шість – доцента, що свідчить про достатньо високий рівень науково-педагогічного складу. Середній вік викладачів кафедри, які

працюють на постійній основі – 48 років, з них: докторів наук – 51 рік, доцентів – 56 роки.

Викладачі мають відповідну базову освіту, необхідний стаж роботи та наукові публікації за фахом.

Випускову кафедру філософії та релігієзнавства очолює професор, доктор філософських наук Вадим Ігорович Менжулін, автор понад 100 наукових праць, опублікованих в українських і зарубіжних виданнях, з-поміж яких 4 індивідуальні монографії і 4 навчально-методичні праці, член секції «Соціально-історичні науки» Наукової ради МОН України та членом підкомісії з філософії Науково-методичної комісії з гуманітарних наук та богослов'я сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України. Він керує науковою роботою аспірантів і магістрантів, виступає офіційним опонентом із захисту докторських і кандидатських дисертацій, під його керівництвом захищено одну кандидатську дисертацію.

Всі викладачі кафедри (як штатні, так й ті, що працюють за сумісництвом) постійно дбають про підвищення рівня свого професійного рівня та фахової кваліфікації. У 2008 – 2017 рр. два штатні викладачі отримали науковий ступень доктора філософських наук (В. І. Менжулін, С. І. Головащенко), один (Н. І. Петруньок) – ступень кандидата філософських наук. Двом штатним викладачам присвоєно вчене звання професора кафедри філософії та релігієзнавства (І. А. Бондаревська, В. І. Менжулін), двом (Т. В. Лютому, М. А. Мінакову) – доцента. Двічі викладачі кафедри перемагали у конкурсі «Викладач року факультету гуманітарних наук НаУКМА»: у 2013 р. – С. І. Головащенко, у 2017 р. – Т. В. Лютий. В 2015 р. професор кафедри М. Л. Ткачук отримала почесне звання Заслужений діяч науки і техніки України.

Подальші кадрові перспективи кафедра пов'язує із залученням до роботи на постійній основі передусім випускників власних освітньо-наукових програм. На сьогодні п'ять із тринадцяти штатних співробітників кафедри є випускниками Києво-Могилянської магістерської програми «Філософія»: два із них (Л. А. Пастушенко та Н. І. Петруньок) закінчили аспірантуру НаУКМА і захистили кандидатські дисертації (2007 р. та 2016 рр. відповідно), а один (М. А. Мінаков) – аспірантуру і докторантуру НаУКМА, захистивши і кандидатську (2000 р.) і докторську (2007 р.) дисертації. Докторантуру НаУКМА також закінчив у 2010 р (а 2011 р. захистив докторську дисертацію) нинішній завідувач кафедри (В. І. Менжулін), який до вступу до докторантури працював на кафедрі на постійній основі і після її закінчення повернувся до штату.

Поряд із випусковою кафедрою філософії та релігієзнавства у підготовці бакалаврів з напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» задіяно ще 13 кафедр Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Загальна кількість викладачів, котрі забезпечують навчальний процес, складає 40 осіб (з них 30 осіб, тобто 75 %, працюють на постійній основі).

Голова комісії

Карпенко І. В.

Про високий рівень їх кваліфікації свідчить той факт, що усі 40 викладачів (100%) мають наукові ступені та вчені звання.

Загальна кількість докторів наук, професорів, котрі задіяні у підготовці бакалаврів – 14 (35%), кандидатів наук, доцентів – 26 (65%).

Кількість докторів наук, професорів, котрі працюють на постійній основі – 8 (20%), кандидатів наук, доцентів – 22 (55%). При цьому викладачі, які працюють на постійній основі, забезпечують викладання 84% лекційних годин нормативних дисциплін навчального плану підготовки бакалаврів з філософії. Кількість штатних науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин вибіркових дисциплін професійної та практичної підготовки навчального плану, становить 46 %.

Всі науково-педагогічні працівники, які забезпечують навчальний процес напряму підготовки 6.020301 «Філософія» мають високий рівень наукової та професійної активності.

Науково-дослідна робота, як і навчальна, є пріоритетною для професорсько-викладацького складу кафедри філософії та релігієзнавства. Зусиллями фундатора кафедри, доктора філософських наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, справжнього флагмана української філософської науки Вілена Горського (1931 – 2007) на кафедрі філософії та релігієзнавства НаУКМА сформувався потужний науковий осередок – історико-філософська школа, що набула широкого визнання як у вітчизняних, так й у зарубіжних фахових колах. Впродовж звітного періоду історико-філософська школа НаУКМА плідно розвивається під керівництвом доктора філософських наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Марини Ткачук, яка у 2007 – 2015 рр. була завідувачем кафедри, а з 2012 р. є деканом факультету гуманітарних наук НаУКМА. Її дослідження присвячені передусім історії академічної філософії в Києві ХІХ – початку ХХ ст., пов'язаної з такими її осередками як Київська духовна академія та Університет Св. Володимира, а також аналізу процесів становлення історико-філософської науки на східнослов'янських теренах. Поряд із В. С. Горським та М. Л. Ткачук значна роль у розбудові історико-філософської школи НаУКМА належить ще цілій низці знаних та впливових українських науковців, зокрема її завідувачам Валентину Гусеву (2000 – 2007) та Вадиму Менжуліну (з 2015 р.), а також представникам професорсько-викладацького складу, чия багаторічна викладацька і наукова діяльність пов'язана із кафедрою. Основними науковими напрямками досліджень кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА є історія філософської думки в Україні, проблеми теорії та методології історико-філософського пізнання, історія західноєвропейської філософії, історико-філософська біографістика.

У 2008 – 2017 рр. тільки штатними співробітниками, аспірантами та докторантами кафедри філософії та релігієзнавства підготовлено 8 колективних монографій, збірників наукових праць та енциклопедичних видань, а також 11 індивідуальних монографій.

Голова комісії

Карпенко І. В.

Колективні монографії, збірники наукових праць та енциклопедичні видання штатних співробітників кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА за 2008 – 2017 рр.

1. Могилянські історико-філософські студії : [збірник наукових праць / ред.-упоряд.: І. А. Бондаревська, В. П. Козловський ; редкол.: М. Л. Ткачук (голова) та ін.] ; Національний університет "Києво-Могилянська академія". – Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2008. – 421, [1] с.
2. Людина в часі (філософські аспекти української літератури ХХ - ХХІ ст.) / [наук. ред. В. Моренець ; упоряд. В. Моренець, М. Ткачук] ; Національний університет "Києво-Могилянська академія". – Київ : [Пульсари], 2010. – 275 с.
3. Вілен Горський: дотики, смисли, споглядання : [збірник наукових праць / упоряд.: М. Ткачук, Л. Архипова ; за заг. ред. М. Ткачук] ; Національний університет "Києво-Могилянська академія". – Київ : [Аграр Медіа Груп], 2011. – 387 с. – Збірник присвячений 80-річчю з дня народж. В. Горського.
4. Філософська освіта в Україні: історія і сучасність : [колективна монографія / Ткачук М. Л., Бондаревська І. А., Сватко Ю. І. та ін. ; за ред. М. Л. Ткачук] ; Національний університет "Києво-Могилянська академія". – Київ : [Аграр Медіа Груп], 2011. – 419 с.
5. Политики знания и научные сообщества : [Монография] / В. Кебуладзе, В. Менжулин, Т. Огаркова [и др.] ; – Вильнюс : Европейский гуманитарный ун-т, 2015. – 208, [2] с.
6. Біографічний підхід у вивченні історії та спадщини Київської духовної академії (1819-1924) / [упоряд. і відп. ред. М. Л. Ткачук] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". – Київ : Києво-Могилянська академія, 2016. – 233 с.
7. Київська духовна академія в іменах, 1819-1924 : у 2-х т. : [енциклопедія / упоряд. і наук. ред. Ткачук М. Л. ; відп. ред. Брюховецький В. С.] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. академія". – Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2015. – Т. 1 : А-К. – 740 с.
8. Київська духовна академія в іменах, 1819-1924 : у 2-х т. : [енциклопедія / упоряд. і наук. ред. Ткачук М. Л. ; відп. ред. Брюховецький В. С.] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. академія". – Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2016. – Т. 2 : Л-Я. – 1002 с.

Індивідуальні монографії штатних співробітників, аспірантів та докторантів кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА за 2008–2017 рр.

1. *Лисий І. Я.* Редагуючи видане, або Чи потрібен академікові науковий редактор? / Іван Лисий ; Національний ун-т "Києво-Могилянська академія". – Київ : [НаУКМА], 2009. – 91 с.
2. *Симчич М. В.* Philosophia rationalis у Києво-Могилянській академії : компаративний аналіз могилянських курсів логіки кінця XVII – першої половини XVIII ст. / Микола Симчич ; Національний університет "Києво-Могилянська академія". – Вінниця : О. Власюк, 2009. – 238 с.
3. *Кузьміна С. Л.* Філософія освіти та виховання в Київській академічній традиції XIX – початку XX ст. : [монографія] / Світлана Кузьміна ; [відп. ред. Ткачук М. Л.] ; Національний університет "Києво-Могилянська академія", Кафедра філософії та релігієзнавства. – Сімферополь : Н. Оріанда, 2010. – 551 с.
4. *Менжулін В. І.* Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні / Вадим Менжулін ; Національний університет "Києво-Могилянська академія". – Київ : [НаУКМА : Аграр Медіа Груп], 2010. – 455 с.
5. *Головащенко С. І.* Дослідження та викладання Біблії в Київській духовній академії XIX – початку XX ст. : монографія / Сергій Головащенко ; Київська духовна академія і семінарія. – Київ : Вид. відділ Української Православної Церкви, 2012. – 355 с. : іл.
6. *Лисий І. Я.* Національно-культурна ідентичність філософії: сім наближень до теми / Іван Лисий. – Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2013. – 179 с.
7. *Козловський В. П.* Кантова антропологія: джерела, констеляції, моделі : монографія / Віктор Козловський. – [Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2014]. – XXIX, 595 с.
8. *Лисий І. Я.* Отяммося! : вибрані есеї та публіцистика / Іван Лисий ; Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". – Київ : НаУКМА, 2014. – 259 с.
9. *Лютий Т. В.* Ніцше. Самоперевернення / Тарас Лютий ; [рец.: М. Л. Ткачук, В. І. Кебуладзе]. – [Київ] : Темпора, [2016]. – 968, [1] с.
10. *Лютий Т. В.* Ідеологія: матриця ілюзій, дискурсів і влади / Тарас Лютий (у співпраці з Олегом Ярошем) ; Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". – Київ : НаУКМА, 2016. – 198 с.
11. *Лютий Т. В.* Корабель шаленців : нариси з культури несамовитості, глупоти і безрозсудства / Тарас Лютий. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. – 215, [1] с.

У 2008 – 2017 рр. кафедрою підготовлено 10 томів «Наукових записок НаУКМА. Сер. Філософія і релігієзнавство» та 5 томів збірника наукових праць «Магістеріум: Історико-філософські студії». Обидва збірника входять до переліку провідних фахових видань, затверджених ДАК України.

Голова комісії

Карпенко І. В.

Кафедра активно займається організацією та проведенням різноманітних наукових заходів: конференцій, семінарів, круглих столів тощо. Зокрема у червні 2016 р. на її базі була проведена Всеукраїнська наукова конференція «Біографічний підхід у вивченні історії та спадщини Київської духовної академії (1819–1924)», а у січні 2016 р. – науковий семінар-колоквиум «Дослідження Біблії в Україні: історія, стан, перспективи». Співробітники кафедри також брали активну участь в організації та проведенні Міжнародної наукової конференції до 400-ї річниці заснування Києво-Могилянської академії «Ad fontes – До джерел» (Київ, НаУКМА, 12–14 жовтня 2015 р.), Міжнародної наукової конференції на пошану пам'яті професора Вілена Горського «Філософія і література: міждисциплінарний діалог» (Київ, НаУКМА, 29-30 жовтня 2009 р.). Починаючи з 2003 р. кафедрою філософії та релігієзнавства НаУКМА спільно з Українським філософським фондом було започатковано Могилянський історико-філософський семінар, мета якого – консолідація зусиль українських істориків філософії у справі розбудови історико-філософської науки в Україні. Окрім співробітників, аспірантів та докторантів кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА участь у роботі семінару регулярно беруть фахівці з інших наукових інституцій. У 2003 – 2007 рр. відбулося шість засідань, присвячених актуальним проблемам теорії та методології історико-філософського пізнання, аналізу сучасного стану українських історико-філософських досліджень. Упродовж звітнього періоду (2008 – 2017) було проведено ще десять засідань, що були присвячені таким темам: «Олексій Лосєв: постать і спадщина (до 115 річниці з дня народження мислителя)» (2008), «Методологія історико-філософського пізнання: актуальні стратегії» (2008), «Вільгельм Віндельбанд як філософ та історик філософії: (до 160 річниці з дня народження мислителя)» (2008), «Спадщина Гегеля у дзеркалі історико-філософських інтерпретацій» (2009), «Історико-філософські студії: нове покоління» (2010), «Історико-філософські студії: нове покоління» (2011), «Кантівський критицизм крізь призму вольфівського догматизму» (2012), «Рецепція індійської філософії в Україні: 1840-і – 1930-ті роки. Лінія Вед» (2012), «Чи відповів Кант на питання: Що є людина?» (2016), «Філософія Ніцше як творення концептів» (2017).

За звітній період на кафедрі філософії та релігієзнавства НаУКМА було виконано 5 бюджетних наукових тем та 2 позабюджетні наукові теми:

- «Філософська та богословська думка в Київській духовній академії наприкінці ХІХ ст.: Петро Ліницький та Яким Олесницький», 01.01.2007 – 31.12.2008, реєстраційний номер – 0107U000977, наук. кер. проф. М. Л. Ткачук.
- «Філософська і богословська думка в Київській духовній академії на початку ХХ ст.», 02.01.2009 – 31.12.2010, реєстраційний номер – 0109U000442, наук. кер. проф. М. Л. Ткачук.

- «Філософська і богословська думка в Київській духовній академії (1819–1924): біобібліографічний словник», 04.01.2011 – 31.12.2012, реєстраційний номер – 0111U000742, наук. кер. проф. М. Л. Ткачук.
- «Київська духовна академія (1819–1924) в іменах», 03.01.2013 – 31.12.2014, реєстраційний номер – 0113U002485, наук. кер. проф. М. Л. Ткачук.
- «Біографічний підхід в історико-філософських і релігієзнавчих студіях: на матеріалах дослідження філософської та богословської спадщини Київської духовної академії (1819–1924)», 05.01.2015 – 31.12.2016, реєстраційний номер – 0115U000390, наук. кер. проф. М. Л. Ткачук.
- «Філософія в контексті культури: історія і сучасність», 01.01.2010 – 01.01.2015, реєстраційний номер – 0110U001268, наук. кер. проф. І. А. Бондаревська.
- «Історико-філософське пізнання: теорія і методологія», 01.01.2010 – 01.01.2015, реєстраційний номер – 0110U001271, наук. кер. проф. В. І. Менжулін.

З січня 2017 р. на кафедрі філософії та релігієзнавства НаУКМА розпочато виконання трирічної держбюджетної теми (фундаментального дослідження) «Філософська і богословська спадщина Київської духовної академії (1819–1924): європейський контекст» (науковий керівник – д. філос. н., проф. М. Л. Ткачук; відповідальний виконавець – д. філос. н., проф. В. І. Менжулін). Термін виконання теми – 02.01.2017 – 31.12.2019. Реєстраційний номер – 0117U004232. У 2017 р. до виконання теми було задіяно 10 співробітників кафедри, зокрема: Ткачук М. Л., д. філос. н., проф.; Менжулін В. І., д. філос. н., проф.; Головащенко С. І., д. філос. н., проф.; Козловський В. П., к. філос. н., доц.; Бурєга В. В., канд. іст. н., проф.; Пастушенко Л. А., к. філос. н., доц.; Петруньок Н. І., к. філос. н., ст. викл.; Юринєць Я. І., ст. викл.; Сідько Т. В., пров. спец.; Павелко О. М., спец.

Про наукову продуктивність співробітників кафедри філософії та релігієзнавства свідчить той факт, що перелік їх публікацій тільки за 2017 р. нараховує 3 одноосібні монографії та 9 розділів в колективних монографіях та 44 статті у провідних фахових українських та іноземних журналах, зокрема 9 статей у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз даних (Web of Science core collection та (чи) Scopus, Index Copernicus). У 2017 р. співробітники кафедри філософії НаУКМА взяли участь у 120 наукових заходах, у тому числі у 53 міжнародних конференціях (Бельгія, Білорус Вірменія, Молдова, Польща, Німеччина, Швеція, Великобританія), 67 всеукраїнських та регіональних конференціях та семінарах (один з яких відбувся у НаУКМА й був організований кафедрою), 8 круглих столах.

Високий рівень кваліфікації викладачів кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА засвідчує й їх долучення до процедури присудження вчених ступенів. Тільки у 2017 р. 10 співробітників кафедри

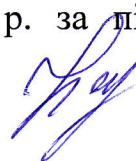
здійснювали членство у спеціалізованих вчених радах по захисту кандидатських і докторських дисертацій. Штатні викладачі кафедри також беруть активну участь у роботі комісій та колегіальних органів Міністерства освіти і науки України. Низка співробітників кафедри є членами редакційних колегій цілої низки наукових збірників, серій та фахових періодичних видань.

З метою підготовки нових кваліфікованих кадрів у 1997 р. на кафедрі філософії та релігієзнавства НаУКМА було відкрито докторантуру за спеціальністю 09.00.05 – історія філософії. У 2008 – 2017 рр. докторантуру НаУКМА закінчили 2 особи. Обидва випускники докторантури захистили докторські дисертації: 2011 р. – В. І. Менжулін (наук. консультант – М. Л. Ткачук), 2012 р. – С. Л. Кузьміна (наук. консультант – М. Л. Ткачук); після закінчення докторантури В. І. Менжулін повернувся до штату кафедри, а у 2015 р. був обраний на посаду її завідувача. Того ж року докторську дисертацію, яку було виконано на кафедрі філософії та релігієзнавства поза межами докторантури, захистив доцент кафедри С. І. Головащенко (наук. консультант – М. Л. Ткачук).

У 1998 р. у НаУКМА впроваджено аспірантуру (до 2000 р. – дворічну, з 2000 р. – трирічну) за спеціальностями 09.00.05 – історія філософії та 09.00.04 – філософська антропологія та філософія культури. З 2008 р. до цих двох спеціальностей було додано спеціальність 09.00.03 – естетика. Починаючи з 2016 р., замість трирічної аспірантури у НаУКМА було впроваджено чотирирічну освітньо-наукову програму для отримання ступеня доктора філософії (Ph.D.) за спеціальністю 033 «Філософія». За період 2008 – 2015 рр. випускники аспірантури кафедри філософії та релігієзнавства підготували і захистили 10 кандидатських дисертацій. Наприкінці 2017 р. випускник аспірантури та викладач кафедри Д. Є. Михайлов, який успішно захистив кандидатську дисертацію улітку 2017 року, переміг у конкурсі на здобуття дослідницької стипендії для фінансування індивідуального дослідницько-освітнього проекту, що вперше проводився у НаУКМА, а у конкурсі на здобуття премії імені Неллі Іванової-Георгієвської для молодих дослідників, що щорічно проводиться Науковим товариством «Одеська гуманітарна традиція» та Культурною Асоціацією «Новий Акрополь» (за підтримки Українського філософського фонду), переміг аспірант кафедри Т. Фостяк – як автор найкращого наукового дослідження з феноменології («Акт уявлення цінності: феноменологічний аналіз»).

Наукова діяльність студентів бакалаврату на кафедрі філософії та релігієзнавства НаУКМА здійснюється передусім у формі навчальної науково-дослідної роботи студентів, що передбачена діючими навчальними планами, зокрема у формі виконання курсових та випускних кваліфікаційних робіт. Окрім того, слухачі бакалаврської програми з філософії НаУКМА регулярно і доволі успішно беруть участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з філософських наук та у Всеукраїнській студентській олімпіаді з філософії та релігієзнавства. Зокрема у 2017 р. за підсумками II туру

Голова комісії

Карпенко І. В.

Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з філософських наук, що проходив у Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, диплом І ступеня виборов студент третього року навчання Даніїл Лубкін, а диплом III ступеня – студент четвертого року навчання Ярослав Спичек. У 2015 р. за підсумками аналогічного конкурсу дипломом III ступеня була відзначена студентка четвертого року навчання Анна Пилипюк. У тому ж 2015 р. за підсумками другого етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з філософії та релігієзнавства, що проходив у Національному університеті імені Тараса Шевченка, три призиви місця вибороли студентки бакалаврської програми «Філософія» НаУКМА: I місце – Наталя Павлик (3 р.н.); II місце – Аліса Безман (4 р.н.) та Марія Панченко (3 р.н.). У 2016 р. в аналогічному змаганні друге місце посів студент третього року навчання Остап Бутвинник.

Студенти-філософи НаУКМА регулярно беруть участь в різноманітних наукових заходах (конференціях, семінарах, круглих столах тощо), що проводяться в НаУКМА та інших закладах, а, починаючи з 2006 р., щорічно проводять студентсько-аспірантську наукову конференцію «Філософія: нове покоління», в якій також беруть участь молоді науковці з інших університетів, міст та країн. Загалом організовано, проведено і опубліковано тези вже 12 таких конференцій: «Слово та невисловлюване» (2017), «Philosophy: Between Science and Humanities» (2016), «Філософія: нове покоління» (2015), «Досвід та його інтерпретації» (2014), «Проблема обґрунтування та шляхи аргументації» (2013), «Філософія та освіта» (2012), «Філософії та науки (2011), «Критика як філософська настанова» (2010), «Діалог. Комунікація. Дискурс» (2009), «Територія революції» (2008), «Раціональність чи раціональності?» (2007), «Філософія: нове покоління» (2006).

З 2009 р. кафедра філософії та релігієзнавства НаУКМА є членом Міжнародної міжуніверситетської мережі кафедр ЮНЕСКО «Культура миру через комунікацію» на засадах мережевого співробітництва за Програмою ЮНЕСКО «UNITWIN / кафедри ЮНЕСКО». Кафедра здійснює також постійну наукову співпрацю з Товариством філософів слов'янських стран (Жешув, Польща) та Інститутом філософії Жешувського університету. Професор кафедри проф. М. Л. Ткачук є членом наукової ради друкованого органу Товариства філософів слов'янських країн, журналу «ΣΟΦΙΑ». У 2010 р. укладено Договір про співпрацю (термін дії – до 2020 р.) між НаУКМА та Інститутом філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України.

Результати наукових студій співробітників кафедри знаходять широке впровадження у процесі викладання низки нормативних і вибіркових професійно-орієнтованих дисциплін, які входять до програми підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія», зокрема: «Філософія (пропедевтичний курс)», «Релігієзнавство», «Історія християнства», «Філософська думка в Україні», «Філософська антропологія», «Сучасна західна філософія» та ін.

Висновок: Експертна комісія засвідчує, що за показниками кадрового забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» вимоги щодо можливості чергової акредитації напрямку підготовки в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» витримані. Науково-педагогічний склад спроможний виконувати навчально-методичну та наукову-дослідну роботу, що забезпечує підготовку бакалаврів на рівні сучасних державних вимог. Підвищення кваліфікації викладацького складу за термінами і формами відповідає чинним вимогам.

6. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу

Національний університет «Києво-Могилянська академія» знаходиться у центрі м. Києва, навчальні приміщення розташовані на чотирьох майданчиках: на вул. Сковороди, 2, 14, вул. Волоській, 8/5, вул. Набережно-Хрещатицькій, 27 та вул. Глазунова, 2/4.

Всі приміщення Національного університету «Києво-Могилянська академія» відповідають санітарним нормам, правилам пожежної безпеки, а також нормам з охорони праці, що підтверджується відповідними документами.

Навчання в університеті здійснюється у навчальних корпусах загальною площею будівель 41497 кв. м.

Кількість площ навчально-лабораторних приміщень на 1 студента:
41497 кв. м. : 4066 чел. = 10,2 кв. м.

В навчальному процесі використовуються 182 аудиторій, у тому числі: лекційні та аудиторні приміщення – 111, них 35 обладнані аудіо-, відео-технікою;

навчальні лабораторії – 22;

спеціалізовані комп'ютерні лабораторії – 32;

спеціалізовані кабінети – 13;

спортивні зали – 4.

Навчальний процес, в основному забезпечується обладнанням, приладами, інструментами та матеріалами у відповідності до вимог навчальних планів і програм навчальних дисциплін. Зокрема університет має:

- потужну наукову бібліотеку (9 підбібліотек);
- потужний інформаційно-обчислювальний центр;
- навчальну лабораторію інформатики;
- відділ технічних засобів навчання.

Загальна кількість комп'ютерів у вищому навчальному закладі становить 480 одиниць, строки експлуатації яких не більше восьми років.

Придбання матеріалів, інструментів і обладнання здійснюється відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі». Їх належний бухгалтерський облік і зберігання забезпечуються відповідно до чинного законодавства.

З метою поліпшення матеріально-технічного забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203

Голова комісії

Карпенко І. В.

«Гуманітарні науки» для низки нормативних та вибіркових професійно-орієнтованих дисциплін («Філософія (пропедевтичний курс)», «Філософія Нового часу», «Соціальна філософія», «Філософська антропологія», «Логіка», «Філософія Відродження та Реформації», «Основи наукових досліджень», «Практика дослідницька» тощо), викладання яких здійснюється з використанням новітніх мультимедійних засобів, відведено спеціальні аудиторії (1-220 та 1-314), в яких встановлено необхідне для цього обладнання (комп'ютери, екрани, проектори, акустичні динаміки, тощо). Національний університет «Києво-Могилянська академія» постійно приділяє увагу розвитку соціальної сфери.

Мережу соціальної інфраструктури університету складають:

- гуртожитки для студентів і аспірантів;
- служба охорони здоров'я;
- їдальні і кафе;
- культурно-мистецький центр та кінозал;
- служба соціально-психологічної адаптації; центр працевлаштування студентів та випускників;
- кредитна спілка «Поміч»;
- спортивний зал та три зали силової підготовки.

Пріоритетним напрямком у цій справі є забезпечення умов для навчання і проживання студентів. На балансі НаУКМА знаходяться гуртожитки, що розташовані за адресами: м. Київ, вул. Харківське шосе, 17; м. Київ, вул. М. Цветаєвої, 14б, м. Київ, вул. І. Кудрі, 31, Київська область, с.м.т. Ворзель, вул. Кленова, 6. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком складає 70%. Умови проживання в гуртожитках задовільні. Всі гуртожитки мають санітарні паспорти.

Університет приділяє увагу розвитку спорту, має спортивну базу в складі якої: спортивний зал, тренажерний зал, зал силової підготовки та гімнастичний зал. Крім цього, академія додатково орендує доріжки в плавальному басейні. Кафедрою фізичного виховання університету створено додаткові групи та спортивні секції, що дають можливість поліпшити фізичний стан студентів.

Національний університет «Києво-Могилянська академія» має культурно-мистецький центр з актовю залом на 700 місць. Ще одна актові зала на 200 місць знаходяться в корпусі № 1 та кінозал на 50 місць в корпусі № 9. Це дає можливість студентам вести активну культурно-масову роботу.

Соціальна інфраструктура є достатньо розвиненою та відповідає нормативним вимогам. Із року в рік збільшуються витрати на соціальну сферу. Всі студенти, котрі згідно з законодавством мають право на соціальну підтримку і захист отримують її.

Висновок: Проведена перевірка дозволяє зробити висновок, що матеріально-технічне забезпечення в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» відповідає чинним ліцензійним та акредитаційним нормативним вимогам. Як засвідчують результати перевірки, навчальний процес достатньо забезпечений навчальними приміщеннями, стан яких відповідає санітарно-гігієнічним вимогам,

Голова комісії

Карпенко І. В.

правилам пожежної безпеки, а також нормам з охорони праці, що підтверджується відповідними документами. Це підтверджує можливість підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» в Національному університеті «Києво-Могилянська академія».

7. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

У процесі навчання та науково-дослідної діяльності студенти, викладачі, аспіранти та співробітники університету мають змогу швидко та ефективно отримувати інформацію, скориставшись фондами Наукової бібліотеки НаУКМА.

Наукова бібліотека НаУКМА – навчально-допоміжний, інформаційний, науковий, культурно-освітній структурний підрозділ університету, що забезпечує швидкий та зручний доступ до всіх ресурсів, знаходиться в епіцентрі академічного та дослідницького процесів в НаУКМА. Вона органічно поєднує традиційні та новітні інформаційні ресурси, як власні, так і світового інформаційного простору. Особливу увагу керівництво НаУКМА приділяє поповненню бібліотечного фонду навчальною та науковою літературою, необхідною для забезпечення навчального процесу та наукової діяльності студентів і викладачів, формування наукового фонду читального залу. Працівники бібліотеки постійно впроваджують нові комп'ютерні технології в організацію своєї роботи.

Структурними підрозділами наукової бібліотеки є:

- відділ комплектування та каталогування (для здійснення комплектування, каталогування, предметизації друкованих та електронних ресурсів);
- інформаційно-бібліографічний відділ (для створення та управління повнотекстовими та бібліографічними ресурсами - віртуальні колекції, тематичні покажчики тощо, довідково-бібліографічного обслуговування (Reference service, виставки, презентації, Дні інформацій тощо));
- відділ електронних ресурсів (для опрацювання ресурсів - Електронна бібліотека, Інституційний репозитарій, тематичні бази даних «НаУКМА», «Праці ПВС» та ін., підтримки сервісу «Матеріали до курсів», наповнення веб-сайту бібліотеки);
- відділ збереження бібліотечно-інформаційних ресурсів (для організації книгосховищ, фонду рідкісних та цінних видань, обмінно-резервного фонду, колекцій, наукового архіву);
- відділ автоматизації та мережних технологій (для організації та підтримки роботи серверів/мереж/баз даних та/чи електронних бібліотек, а також комп'ютерних класів та копії-центру бібліотеки);
- відділ обслуговування (для організації обслуговування користувачів бібліотеки, надання довідок тощо).

Бібліотека розташована в 6-ти корпусах університету. Обслуговування користувачів здійснюється через 13 читальних залів (570 робочих місця) та 6 абонементів в 9 підбібліотеках, передусім через: Бібліотеку імені Тетяни та Омеляна Антоновичів (в якій зібрана друкована колекція із понад 303 тис. 555 томів (118 тис. назв) навчальної та довідкової літератури з усіх галузей знань, а для доступу до електронних ресурсів через мережу Інтернет організовано 35 робочих комп'ютерних місць, 9 робочих станцій, а також бездротовий Інтернет (WiFi).

Колекція наукової бібліотеки НаУКМА – багатомовна. Наукова бібліотека НаУКМА надає студентам можливість працювати і з рідкісними українськими виданнями, і з іншомовною (передусім – англomовною) фаховою літературою найширшого діапазону, в тому числі й найновішими закордонними виданнями. Поділ на наукову та навчальну літературу може мати лише умовний характер, оскільки наукова література (монографії, довідкові видання, фахові періодичні видання) часто використовуються в навчальному процесі як навчальна література, а на магістерських програмах є основними джерелами і становлять майже 100% рекомендованої літератури до курсів.

Працює автоматизована інтегрована бібліотечна система ALEPH (автоматизовано всі технологічні процеси в бібліотеці, електронний каталог – доступний в Інтернет 24 години на добу (<http://aleph.ukma.kiev.ua/F>), запроваджено систему «Матеріали до курсів» (електронне представлення літератури до кожного окремого курсу через електронний каталог Бібліотеки). На базі Наукової бібліотеки НаУКМА створено та активно використовується інституційний репозитарій eKMAIR – відкритий електронний архів наукових публікацій учених та співробітників НаУКМА (<http://ekmair.ukma.edu.ua/>), який у 2016 р. увійшов у десятку кращих вітчизняних репозитаріїв, згідно з даними рейтингу іспанської дослідницької групи Cybermetrics Lab¹.

Фонди Наукової бібліотеки НаУКМА достатньою мірою забезпечують потребу студентів бакалаврської програми з філософії у навчальній літературі (навчальних підручників, посібників, довідкової та іншої навчальної літератури).

Наукова бібліотека НаУКМА створює всі умови для забезпечення активного використання студентами (у тому числі, під час написання курсових і кваліфікаційних робіт) філософської періодики – як вітчизняної, так і зарубіжної. Перелік періодичних журналів і збірників з філософії, наявних у бібліотеці НаУКМА складає 192 назви.

Крім того, навчальна, навчально-методична і наукова література доступна для студентів і в кабінеті філософії (I-314), відремонтованому у 2016 р. Кабінет комп'ютеризований, забезпечений відеотехнікою та виходом в Інтернет. На сайті кафедри філософії та релігієзнавства є загальна інформація про кафедру, кадровий склад, опис освітніх програм, актуальні Правила прийому, перелік навчальних дисциплін, анотаціями до курсів.

¹ Див.: <http://www.ukma.edu.ua/index.php/news/2414-ekmair-u-desiattsi-krashchykh>

Висновок: проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що інформаційне забезпечення навчального процесу за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» відповідає сучасним вимогам. Бібліотечний фонд університету і випускової кафедри філософії та релігієзнавства повною мірою забезпечують потребу студентів у науково-методичній літературі, фахових і періодичних виданнях, електронних інформаційних засобах і відповідає чинним нормативам.

8. Якісні характеристики підготовки фахівців

Якість підготовки випускників забезпечується насамперед лекційним матеріалом, семінарськими заняттями, різними видами практик. Результати останньої переакредитаційної сесії показали достатню теоретичну і практичну підготовку бакалаврів з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки». Успішність становить 97 %. Якість навчання – 67 %. Результати сесії підтверджують відповідний рівень засвоєння студентами навчального матеріалу, що формує відповідні професійні навички майбутніх фахівців у сфері філософії.

Відповідно до освітньо-професійної програми напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» передбачена атестація, яка проходить у формі комплексного (кваліфікаційного) екзамену.

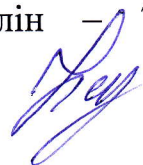
Методичне забезпечення та порядок проведення атестації відповідають вимогам «Засобів діагностики якості освіти». Присвоєння кваліфікації «Бакалавр філософії» з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» здійснює Екзаменаційна комісія.

З метою контролю залишкових знань студентів напряму підготовки 6.020301 «Філософія» розроблені пакети комплексних контрольних робіт (ККР) із навчальних дисциплін.

Для аналізу рівня підготовки студентів з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» під час акредитаційної експертизи комісією були проведені комплексні контрольні роботи з нормативних навчальних дисциплін – «Релігієзнавство», «Німецька класична філософія»; з вибіркового професійно-орієнтованих дисциплін – «Метафізика як філософська наука (проблеми і базові поняття)». Показники успішності студентів за результатами заміру залишкових знань див. таблицю 8.1.

Порівняння отриманих результатів контрольних замірів знань у процесі акредитаційної експертизи із результатами самоаналізу кафедри свідчать про відсутність суттєвих відхилень, що підтверджує об'єктивність проведеного самоаналізу та належний рівень підготовки студентів. Абсолютна успішність склала 96%, а якість за циклом нормативних навчальних дисциплін склала – 70,3% (відхилення від нормативного рівня +20,3%), якість за циклом вибіркового професійно-орієнтованих дисциплін – 70,4% (відхилення

Голова комісії

Карпенко І. В.

становить +20,4%), (таблиця 8.1.). Результати контрольних замірів знань студентів відповідають акредитаційним вимогам.

Висновок: результати контролю залишкових знань з дисциплін, за якими проведено ККР серед студентів з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки, засвідчують достатній рівень теоретичних знань студентів і відповідають чинним акредитаційним нормативам. Результати підсумкового контролю відповідають нормативним показникам.

Голова комісії

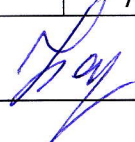

Карпенко І. В.

Таблиця 8.1.

Зведена відомість результатів виконання комплексних контрольних робіт під час акредитаційної експертизи студентами напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Дисципліна	Група	Чисельність здобувачів, осіб	Виконували ККР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі								Успішність за результатами експертизи		Успішність за результатами самоаналізу	
			осіб	%	«5»		«4»		«3»		«2»		абсолютна, %	якісна, %	абсолютна, %	якісна, %
					осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Цикл нормативних навчальних дисциплін																
Релігієзнавство	II	22	22	100	5	22,7	10	45,5	6	27,3	1	4,5	95,5	68,2	100	76,0
Німецька класична філософія	IV	25	25	100	8	32,0	10	40,0	7	28,0	-	-	100	72,0	100	76,0
Всього по циклу		47	47	100	13	27,7	20	42,6	13	27,7	1	2	98	70,3	100	76,0
Цикл вибірових навчальних дисциплін (дисципліни професійної та практичної підготовки)																
Метафізика як філософська наука (проблеми і базові поняття)	III	27	27	100	8	29,6	11	40,8	6	22,2	2	7,4	92,6	70,4	100	75,0
Всього по циклу		27	27	100	8	29,6	11	40,8	6	22,2	2	7,4	92,6	70,4	100	75,0
РАЗОМ		74	74	100	21	28,4	31	41,9	19	25,7	3	4	96,0	70,3	100	75,7

Голова експертної комісії I. В. Карпенко

Член експертної комісії О. В. Марченко

Президент
Національного університету «Києво-Могилянська академія»

 А. А. Мелешевич

Голова комісії

Карпенко І. В.

9. Перелік зауважень (приписів) контролюючих органів та заходи з їх усунення

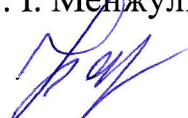
Експертна комісія перевірила виконання зауважень, зроблених у висновках експертної комісії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України з приводу акредитації напряму 6.020301 «Філософія» у 2008 році в Національному університеті «Києво-Могилянська академія». Виходячи з кадрового, наукового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення навчального закладу, було висловлено два зауваження (приписи) рекомендаційного характеру, а саме:

1. Комісія звернула увагу керівництва університету на необхідність використання у наступні роки такої форми підвищення кваліфікаційного рівня викладачів філософських дисциплін, запровадженої МОНМС України, як навчання у Вищій школі філософії при Інституті філософії НАН України.
2. Комісія висунула думку, що існує необхідність поліпшення матеріально-технічного стану помешкань, що належать випусковій кафедрі філософії та релігієзнавства НаУКМА, зокрема, забезпечення всіх штатних викладачів кафедри обладнаними робочими місцями, а навчально-методичного кабінету кафедри філософії – стаціонарним технічним оснащенням.

Задля реалізації наведених зауважень (приписів) кафедрою філософії та релігієзнавства НаУКМА було вжито всіх необхідних заходів, зокрема:

1. Упродовж усього звітнього періоду систематично запроваджувалися заходи з метою підвищення кваліфікаційного рівня усіх викладачів філософських дисциплін в НаУКМА, передусім – штатних викладачів кафедри філософії та релігієзнавства. У виборі місця і форм підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу кафедра керувалася потребами ефективного забезпечення навчального процесу та реалізації її наукового потенціалу. Зокрема за останні 5 років з 15 штатних працівників кафедри 1 отримав науковий ступень доктора філософських наук (С. І. Головащенко), 1 – ступень кандидата філософських наук (Н. І. Петруньок), 1 – вчене звання професора (В. І. Менжулін), 1 – доцента (М. А. Мінаков), 2 викладачі кафедри (Ю. Ю. Макух та Н. І. Петруньок) закінчили навчання в аспірантурі НаУКМА, 1 (Л. А. Пастушенко) – зимову школу «Профі+» для викладачів НаУКМА, 1 (Т. В. Лютий) – курси німецької мови при Гете-Інституті у м. Дрезден (Німеччина) та отримав відповідний сертифікат (рівень А2.12), 2 викладачі (І. А. Бондаревська, С. І. Головащенко) взяли участь у програмі академічного обміну в рамках проекту Erasmus Mundus IANUS в Ягеллонському університеті (Польща) та отримали сертифікати учасників, 4 викладачі (В. І. Менжулін, В. І. Гусев,

Голова комісії

Карпенко І. В.

В. П. Козловський, Я. І. Юринець), а також 1 провідний спеціаліст (Т. В. Сідько) та 1 спеціаліст кафедри (О. М. Павелко) успішно закінчили Курси підвищення кваліфікації працівників кафедр університетів, академій, інститутів відповідних рівнів на базі Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» (Національна академія педагогічних наук України) та отримали сертифікати державного зразка.

2. Відремонтовано та забезпечено стаціонарним мультимедійним обладнанням навчально-методичний кабінет кафедри філософії (ауд. 1-314) та кафедру філософії та релігієзнавства (ауд. 1-327). Кожен викладач забезпечений зручним робочим місцем. Рівень забезпечення сучасною оргтехнікою – доволі високий: на сьогодні у розпорядженні кафедри є 3 робочі комп'ютери (з постійним високошвидкісним доступом до мережі Інтернет), 2 принтери, 2 сканери, ксерокс, мультимедійний проектор, 2 екрана, а також на кафедрі є власний доступ до безпроводної локальної мережі Wi-Fi. Усі викладачі та спеціалісти кафедри мають можливість користуватися корпоративними сервісами НаУКМА з використанням пакету «Office 365» для навчальних закладів (корпоративна пошта, календарі, спільна робота з документами та ін.). Робота у напрямку подальшої інформатизації кафедри триває.

Таким чином, рекомендації експертної комісії, надані під час чергової акредитаційної експертизи підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» з напрямку підготовки 6.020301 в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» у 2008 році, враховано та виправлено в повному обсязі.

Зауваження попередньої експертизи поданих матеріалів акредитаційної справи

В матеріалах акредитаційної справи відсутня інформація про тематику підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (таблиця 5.2., 5.3.) відповідно до Додатку 3 Постанови КМУ від 30.12.2015 №1187.

Експертна комісія МОН України безпосередньо на місці з'ясувала, що підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, які задіяні в підготовці бакалаврів напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» у Національному університеті «Києво-Могилянська академія», відбувається в повній відповідності з нормативними документами (вимогами).

Інформація про тематику підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, що не повною мірою відображено в таблицях 5.2., 5.3. матеріалів акредитаційної справи, представлена в повному обсязі в Додатку 1 та підтверджується копіями відповідних документів (додаються).

Голова комісії

Карпенко І. В.

10. Загальні висновки і пропозиції

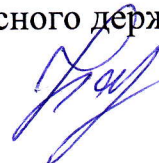
На підставі аналізу поданих на чергову акредитацію матеріалів і проведеної на місці акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» Експертна комісія дійшла таких висновків:

1. подані в акредитаційній справі установчі документи, які підтверджують право Національного університету «Києво-Могилянська академія» на підготовку бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», є достовірними;
2. підготовка бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» здійснюється із дотриманням ліцензованого обсягу;
3. кадрове, інформаційне, навчально-методичне, матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу, організація наукової роботи студентів, соціальна інфраструктура відповідають державним вимогам щодо акредитації підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки»;
4. порівняльні таблиці відповідності показників відповідають вимогам щодо акредитації та Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України №1187 від 30 грудня 2015 року.

Водночас з метою покращення роботи та підвищення якості підготовки бакалаврів за напрямком підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», експертна комісія рекомендує:

- продовжити роботу з покращення матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, що здійснюється на базі випускової кафедри філософії та релігієзнавства в рамках підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» у Національному університеті «Києво-Могилянська академія»;
- систематично збільшувати кількість публікацій викладачів випускової кафедри філософії та релігієзнавства у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science Core Collection, Index Copernicus;
- організувати методичну роботу для забезпечення впровадження форми державної підсумкової атестації випускників бакалаврської програми НаУКМА з філософії у вигляді захисту кваліфікаційних робіт (поряд із складанням комплексного державного екзамену).

Голова комісії

Карпенко І. В.

На підставі матеріалів, що були подані Національним університетом «Києво-Могилянська академія» на акредитаційну експертизу, та перевірки результатів діяльності на місці експертна комісія рекомендує акредитувати напрям підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки».

Голова експертної комісії

Доктор філософських наук, професор

 I. В. Карпенко

Член експертної комісії

Доктор філософських наук, професор

 O. В. Марченко

«31» травня 2018 року

З висновками Експертної комісії ознайомлений:

Президент Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

 А.А. Мелешевич

Голова комісії

 Карпенко І. В.

Порівняльна таблиця
відповідності показників якісних характеристик підготовки фахівців
Національного університету «Києво-Могилянська академія»
за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія»
галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» критеріям та вимогам до
акредитації

Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)		
	Норма	Факт	Відхилення
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:		Цикл не передбачено навчальним планом	
- успішно виконані контрольні завдання, %	90		
- якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50		
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:		Цикл не передбачено навчальним планом	
- успішно виконані контрольні завдання, %	90		
- якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50		
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
- якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	77,9	+27,9
3. Чисельність науково-педагогічних працівників постійного складу, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	
4. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	

Голова комісії

Карпенко І. В.

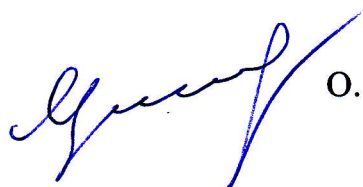
5. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	
--	---	---	--

Голова експертної комісії
Доктор філософських наук, професор

I. В. Карпенко

Член експертної комісії
Доктор філософських наук, професор

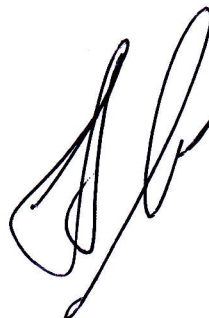

О. В. Марченко

«31» травня 2018 року

З висновками Експертної комісії ознайомлений:

Президент
Національного університету
«Кієво-Могилянська академія»

А. А. Мелешевич

Голова комісії

Карпенко І. В.

Порівняльна таблиця
дотримання кадрових і технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки»
Національним університетом «Києво-Могилянська академія»

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4	5
КАДРОВІ ВИМОГИ				
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ				
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ				
Проведення освітньої діяльності				
1.	Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
	1) які мають науковий ступінь та або вчене звання	50	100	+50
	2) які мають науковий ступінь доктора або вчене звання професора	10	36	+26
	3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання	-	-	
2.	Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
	1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	-	-	-
	2) практичної роботи за фахом	10	56	+46

Голова комісії

Карпенко І. В.

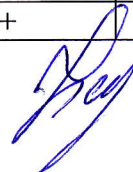
3.	Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами(проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	Підпункти 1-16 пункту 5 приміток	+	
4.	Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
	1) з науковим ступенем доктора наук та вченого звання	-	-	
	2) з науковим ступенем та вченим званням	-	-	
	3) з науковим ступенем або вченим званням	+	+	
5.	Наявність трудових договорів з усіма науково-педагогічними працівниками та / або наказів при прийнятті їх на роботу	+	+	

ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ

щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти

1.	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	10,2	+7,8
2.	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	31,5	+1,5
3.	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	
	2) пунктів харчування	+	+	
	3) актового чи концертного залу	+	+	
	4) спортивного залу	+	+	
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	-	-	
	6) медичного пункту	+	+	

Голова комісії

Карпенко І. В.

4.	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	70	
5.	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
Щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти				
1.	Наявність опису освітньої програми	+	+	
2.	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	
3.	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
4.	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
5.	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	
6.	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
7.	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
Щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти				
1.	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як чотири найменування	192	+188
2.	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількох закладами освіти)	+	+	

Голова комісії

Карпенко І. В.

3.	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
4.	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	50	100	+50

Голова експертної комісії

Доктор філософських наук, професор

I. В. Карпенко

Член експертної комісії

Доктор філософських наук, професор

O. В. Марченко

«31» травня 2018 року

З висновками Експертної комісії ознайомлений:

Президент

Національного університету
«Киево-Могилянська академія»

A. А. Мелешевич

Голова комісії

Карпенко I. В.